

Αλέξανδρος Μ. Σταυρόπουλος
ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΓΑΜΟΥ και ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
13.11.2022

Κλήθηκα απόψε να μιλήσω ως παλαιός φοιτητής του καθηγητή μας κ. Αλέξανδρου Σταυρόπουλου, ως καθοδηγούμενος από την ελλογιμότητά του στις μεταπτυχιακές μου σπουδές, ως εν τέλει πολυχρόνιος συνεργάτης κι εκ της πράξεως ως διευθυντής, από το 2003 και για πολλά μετέπειτα χρόνια, του Κέντρου Γάμου και Οικογένειας της Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος. Βασικά, λοιπόν, ως ένας άνθρωπος, που έχει την σπάνια τιμή και τη μοναδική χαρά να βιώνει, μαζί του, μία σχέση εμπιστοσύνης για 30 ολόκληρα χρόνια, συμπληρωμένα!

Η παρέμβασή μου έχει να κάνει με μία ταπεινή νύξη στην σπουδαία παρουσία και το αξιομνημόνευτο έργο του ομότιμου καθηγητή κ. Αλέξανδρου Σταυρόπουλου, του Μιχαήλ και της Αγγελικής, στον τομέα της Ποιμαντικής του Γάμου και της Οικογένειας.

Ήδη από τις πρώτες πτυχιακές σπουδές του, ασχολήθηκε με τα θέματα του Γάμου και της Οικογένειας, καθώς μετά τις σπουδές του στην Θεολογία στην Ελλάδα και στην Πρακτική Θεολογία στο Erlangen της Γερμανίας, εντρύφησε στις Οικογενειακές Επιστήμες και την Ψυχολογία στο Πανεπιστήμιο της Louvain του Βελγίου.

Εκτός από διδάκτορας Θεολογίας, από το 1971, με θέμα την Ποιμαντική προετοιμασία τῶν μελλονύμφων, (με επιβλέποντα τον Καθηγητή Κωνσταντῖνο Μουρατίδη), είναι και διδάκτορας, από το 1974, Οικογενειακών Επιστημῶν του Πανεπιστημίου τῆς Λουβαίν, με θέμα: Η αντιμετώπιση από την Εκκλησία της Ελλάδος των προβλημάτων της τεκνογονίας.

Έχει διδάξει, εισηγηθεί, προβάλλει, επί σειρά δεκαετιῶν, μεταξύ άλλων, πέρα από τα μαθήματα της Ποιμαντικής, της Συμβουλευτικής Ποιμαντικής και της Εισαγωγῆς στην Ψυχολογία, παράλληλα και της Ποιμαντικής του Γάμου και της Οικογενείας, ὅπως και της Ψυχολογίας των Ατομικῶν Διαφορῶν, καταρτίζοντας και ευαισθητοποιώντας πλειάδα κληρικῶν και λαϊκῶν θεολόγων στα τόσο σημαντικά και ιδιαίτερα αυτά θέματα. Συμμετεῖχε ἐπίσης στο Προπτυχιακὸ Πρόγραμμα Σπουδῶν για Ἐξέλιξη καὶ Ἰσότητος τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν (2003-2005) με τὴ διδασκαλία τοῦ μαθήματος Ποιμαντικὴ γάμου, οἰκογενείας καὶ ἰσότητος τῶν δύο φύλων.

Ανάλογη δραστηριότητα επέδειξε σε επιστημονικές Επιτροπές και Συμβούλια, που έχει λάβει μέρος.

Έτσι, έχει συμμετάσχει σε Έπιτροπές τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὅπως στη Συνοδική Ἐπιτροπή ἐπὶ Εἰδικῶν Ποιμαντικῶν Θεμάτων καὶ Καταστάσεων, στη Συνοδική Ἐπιτροπή Χριστιανικοῦ Οἰκογενειακοῦ Προγραμματισμοῦ (1986), καθὼς και στην Εἰδική Συνοδική Ἐπιτροπή Γάμου, Οἰκογενείας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ καὶ Δημογραφικοῦ Προβλήματος.

Οι βάσεις μάλιστα, για την δημιουργία αυτής της ειδικῆς επιτροπῆς εἶχαν τεθεί, ἤδη ἀπὸ το μακρινό 1973, ὅταν ο κ. Σταυρόπουλος εἶχε προτείνει στην τότε διοικούσα Ἐκκλησία της Ἑλλάδος, τη λειτουργία ἐνὸς εἰδικοῦ Γραφείου Ποιμαντικῆς Γάμου καὶ Οἰκογενείας στό πλαίσιο τῆς τότε Μονίμου Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς Διοργανώσεως τοῦ Ποιμαντικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ γάμος, ἡ οἰκογένεια, ἡ σωστή προετοιμασία καὶ διαποίμανσή τους ἀλλὰ καὶ ἡ σεξουαλικὴ διαπαιδαγώγηση ὡς θεσμός, ὑπῆρξαν ἀπὸ τοὺς πρώτους στόχους στὴν ἀκαδημαϊκὴ του πορεία, ποὺ ἔθεσε πρὸς διερεύνηση καὶ ἐφαρμογή. Γεγονός που ἀνοίγε και νέες προοπτικές για τους ἀποφοίτους της Θεολογικῆς Σχολῆς.

Τα τελευταία χρόνια, οι ερευνητικὲς του προσπάθειες επικεντρώνονται ἰδιαίτερα, στις σχέσεις Θεολογίας και Επιστημῶν του ἀνθρώπου, ὅπως της Ψυχολογίας, των Οικογενειακῶν Επιστημῶν και της Βιοηθικής, με στόχο την οἰκοδόμηση μίας Ποιμαντικῆς Ἀνθρωπολογίας του Γάμου, της Οικογένειας και των Φύλων, ἡ οποία συνιστᾶ την αφετηρία για μία ορθὴ διαποίμανση του ἐν συζυγία ἀνθρώπου.

Μέσα ἀπὸ ὅλην αὐτὴν την πορεία ἔχει ἀφήσει ἓνα ἀξιωματικὸν ἔργο. Ἀκαδημαϊκὸ, Συγγραφικὸ, Ποιητικὸ, Ποιμαντικὸ, Πνευματικὸ, Θεολογικὸ....

Για την ἱστορία, σημαντικὴ στιγμή, ἀποτέλεσε ἡ εἰσήγησή του στην Ἱερά Σύνοδο της Ἐκκλησίας της Ἑλλάδος, σε συνεργασία με τον τότε Πρόεδρο της Ἐπιτροπῆς Γάμου, Οικογένειας, Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ και Δημογραφικοῦ Προβλήματος, μακαριστὸ πλέον Μητροπολίτη Φθιώτιδος κυρὸ Νικόλαο, για την λειτουργία προγραμμάτων Προετοιμασίας Μελλονύμφων, στο πλαίσιο της δημιουργίας Κέντρων Γάμων και Οικογένειας, εἰ δυνατόν, σε κάθε Ἱερά Μητρόπολη της Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας.

Ήταν τότε, που η Ιερά Σύνοδος, διά της Διαρκούς Ι. Συνόδου, στη συνεδρία του Ιανουαρίου του 2006, με σύστασή της προς όλες τις Ιερές Μητροπόλεις, προτρέπει να δημιουργηθούν Κέντρα ή Γραφεία Γάμου και Οικογένειας σε όλη την Ελλάδα, και παράλληλα αποφασίζει τη διερεύνηση της δυνατότητας δημιουργίας ενός κεντρικού Ινστιτούτου Γάμου στην Αθήνα. (κάτι το οποίο, όμως, ατυχώς, δεν ευοδώθηκε).

Όπως ήταν φυσικό, η Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδος εντάχθηκε σε αυτόν τον σχεδιασμό και έτσι με την ευλογία του προ-αναφερομένου, αιμνήστου Μητροπολίτου Φθιώτιδος Νικολάου, ο οποίος πολύ πίστεψε στην χρησιμότητα αυτής της κίνησης, υπό την επιστημονική εποπτεία του καθηγητή κ. Σταυρόπουλου, με τή συνεργασία μεταπτυχιακῶν φοιτητῶν του καὶ της ελαχιστότητάς μου ως Γραμματέως τῆς Ιεράς Μητροπόλεως, λειτούργησε το πρόγραμμα προετοιμασίας γάμου στὴν Ιερά Μητρόπολη Φθιώτιδος, το οποίο μάλιστα, κατόπιν ἐγκρίσεως και ευλογίας υπό τῆς σεπτῆς Αγίας και Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ορίστηκε ως Πιλοτικό.

Εκείνη την εποχή, ακολούθησαν μάλιστα και κάποιες ακόμα Ιερές Μητροπόλεις, όπως η γειτονική μας Ιερά Μητρόπολη Θηβῶν και Λεβαδείας, κατόπιν ευλογίας του επιχωρίου Μητροπολίτου Σεβασμιωτάτου και λίαν αγαπητοῦ κυρίου Γεωργίου.

Ο σεβαστός μας Καθηγητής κ. Σταυρόπουλος, μέσω των ερευνών του και των ειδικότερων αυτών ενδιαφερόντων του, που λάμβαναν γνώση και των πανευρωπαϊκῶν, και όχι μόνον, σχετικῶν εξελίξεων, προσέδωσε ειδική προβολή και χάρισε βαθιές θεολογικές ερμηνείες, υπό το πρίσμα της ιδιαίτερης και ευαίσθητης ανθρωπολογικῆς ποιμαντικῆς ἐποψης.

Ιδιαίτερη αναφορά κάνουμε στην ανάδειξη εννοιῶν όπως το Μυστήριο Αγάπης – Εκκλησία Μικρά, στην προβολή του έργου του αγίου Νεκταρίου, περί της αληθοῦς ερμηνείας του ἡ δε γυνή ἵνα φοβείται τον ἄνδρα, στην ενασχόληση με κάθε θέμα που ἔχει να κάνει με την συζυγία, και μάλιστα και με αυτήν την ιερατική οικογένεια, με την τεκνογονία, με την διαπαιδαγώγηση σε ευαίσθητα θέματα αγωγῆς μέσα στον γάμο, αλλά και στην αξιοποίηση και υπογράμμιση αγιοπατερικῶν χωρίων όπως αυτό του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, που μας συμβουλεύει να λέμε ἕναν καλό λόγο στη σύζυγο, αλλιῶς θα την πει... ο γείτονας..

Είναι τόσο πολλά που μπορεί να ωφεληθεί ο καθένας μας, εντρυφώντας στο έργο του καθηγητή μας, που να αναφέρεται και στα θέματα του γάμου και της οικογένειας.

Άκρως δειγματοληπτικά, θα δανειστώ από το εμπνευσμένο εγχειρίδιό του: Ποιμαντική Γάμου και Οικογένειας, που εκδόθηκε στο 2008, για να μοιραστούμε μία από τις σκέψεις του, που θα καταλάβετε αμέσως γιατί το επιλέξαμε και το πόσο επίκαιρο είναι. Διαβάζουμε λοιπόν:

«Ένα άνησυχητικό φαινόμενο, πού έξαπλώνεται όσο πάει και περισσότερο στην εποχή μας, είναι αυτό πού ονομάζουμε βία στην οικογένεια. Συνεχώς ακούμε για κακοποιημένα παιδιά και γυναίκες χωρίς να αποκλείονται και οι κακοποιημένοι άνδρες....

Μ' αυτόν τον τρόπο, μοιάζει σά να καταλύεται τό οικογενειακό ἄσυλο ... από μέσα. Όταν εκεί πού θά ἔπρεπε να νοιώθει ο καθένας μας ασφαλής, νοιώθει ανασφαλής' εκεί πού τά χέρια αντί να απλώνονται για περιποίηση, βαιοπραγοῦν και πληγώνουν' εκεί πού τά λόγια, γίνονται μέσα... διαπληκτισμοῦ, εκεί πού οι ὕβρεις και οι βλαστήμιες ρυπαίνουν τήν ἀκοή μας αλλά και οι χυδαῖες πράξεις αναδίδουν δυσοσμία. Τότε εἶναι σά να εισπράττουμε, μέ ὄλο μας τό εἶναι, τό κακό πού ἐπιμερίζεται σέ πράξεις βίας πρὸς ὅλες μας τίς αἰσθήσεις

[ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΕΙ] Στή βία πού ξεπετιέται από μέσα μας ὀρμητικά, χρειάζεται ν' ἀντιτάξουμε μιά ἄλλη βία, πού θά τήν ἐμποδίσει να ὀρμήσει ἀκάθεκτη. Νά ἐξαναγκάσουμε τόν ἑαυτό μας να ἀντιροπήσει τίς ἀντίθετες ροπές. Ἄντί να ἐκβιάζουμε τούς ἄλλους, θά χρειαστεῖ να ἀντιταχθοῦμε στίς πρῶτες μας ἐσωτερικές ὠθήσεις και να ἰσοροπήσουμε. Οὔτε εἶναι ἀνάγκη στή βία τοῦ ἄλλου ν' ἀντιτάξουμε τή δική μας βία ἐναντίον του. Πιθανόν μιά κατακτημένη εἰρήνη μέσα μας να μπορεῖ να περιορίσει τό ξέσπασμα τῆς βίας τοῦ ἄλλου. ... Ὡστε, να νικήσουμε τή βία μέ ἀγαθή διάθεση και πράξη. Για να ἐκλείψει ἡ βία στην οικογένεια, πού τόσο κακό κάνει στά μέλη της.

Κλείνοντας, θα μου επιτρέψετε μία τελευταία, πιο προσωπική, κατάθεση.

Αναφέρθηκα εισαγωγικά στην 30χρονη τιμή και ευλογία από το Θεό να βρίσκομαι κοντά στον Καθηγητή κ. Αλέξανδρο Σταυρόπουλο. Δυστυχώς, λιγότερο απ'όσο θα ήθελα, (λόγω και των επαγγελματικών μου υποχρεώσεων, λόγω και της χιλιομετρικής απόστασης, που μας χώριζε).

Προλογικά αυτοπροσδιορίστηκα ως ένας άνθρωπος, που έχει την σπάνια τιμή και την μοναδική χαρά να βιώνει μία σχέση εμπιστοσύνης με τον κ. Σταυρόπουλο.

(Για να ιντριγκάρω ... δημοσιογραφικά το κλίμα, θα πω, πως....) η πραγματικότητα δεν είναι ακριβώς έτσι...:

Δεν βίωνα απλώς την ευκαιρία να είμαι φοιτητής, ερευνητής, συνεργάτης του κ. Σταυρόπουλου.

Βίωνα (και χρησιμοποιώ μία φράση που είναι πολύ οικεία στους νέους) το ... **Stavropoulos Challenge**... Την πρόκληση να βρίσκεσαι κοντά στον σεβαστό Καθηγητή μας.

Την πρόκληση να έχεις έναν σπουδαίο άνθρωπο, έναν μεγάλο σοφό και να απολαμβάνεις την μέριμνά του, την επιμέλειά του, τη φροντίδα, την προσευχή του... Για εμένα είναι ο άνθρωπος που (πάντα με διακριτικότητα και με σεβασμό στις προσωπικές μου υποχρεώσεις) με ωθούσε, με «πίεζε» να προχωρήσω, να προοδεύσω. Σε Ελλάδα και σε εξωτερικό. Όπως (διαπιστωμένα) έκανε για τον κάθε ένα δεκτικό φοιτητή και φοιτήτρια, για κάθε συνεργάτη του, όλα αυτά τα χρόνια που ευεργετεί την Ελλάδα και την Εκκλησία, διδάσκοντας και προσφέροντας σοφία, ευφυΐα και ευστροφία, πάντοτε, κατά Θεόν.

Δεν θα αναφέρω παραδείγματα. Δεν κάνει. Θα ζητήσω να αναρωτηθούμε, μόνο, για το πόσοι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία, να τους τηλεφωνεί κάθε εβδομάδα, επί σειρά ετών, ένας καθηγητής Πανεπιστημίου, ο καθηγητής τους, που να νοιάζεται για αυτούς, να συνεχίζει να τους ανοίγει άπειρα παράθυρα στον κόσμο, να τους ενημερώνει για τεκταινόμενα εντός και εκτός Ελλάδας, να τους προτείνει δράσεις, να θυμάται την εργογραφία τους και αφειδώλευτα να προσφέρει βήματα ΠΡΟΒΟΛΗΣ τους, να ανατρέχει στις σημειώσεις του για να τους φωτίσει στις έρευνες και αναζητήσεις τους, να τους συστήνει ανεπιφύλακτα σε φορείς και οργανισμούς για να γίνουν δεκτοί ως εισηγητές και εκπαιδευτές, καί ό,που αλλού μπορεί να εισακουστεί, μόνο και μόνο, επειδή είναι έτσι ο χαρακτήρας του, και για να κάνει απλώς το καλό για τον άνθρωπο αλλά και την Εκκλησία;

Δεν έχω τον χρόνο να επεκταθώ περισσότερο. Σίγουρα σε όλα τα πιο πάνω, για όλα αυτά τα χρόνια, συνηγορούσε και τα επαύξανε, τα τελεσφορούσε και τα προσυπέγραφε, η υπέροχη σύζυγός του, η κα Ελένη Κοκκοτάκη-Σταυροπούλου. Η οποία πάντα βρίσκεται όχι απλώς πίσω (όπως λέει το παλιό ρητό), αλλά δίπλα στον σπουδαίο αυτό άνθρωπο και καθηγητή.

Τέλος, συγχαίρω, με όλη τη σημασία της λέξεως, την «Ενορία εν Δράσει» και ευγνωμονώ τον αγαπητό Πρωτοπρεσβύτερο, τον εμπνευστή και ηγήτορα των καλών και χριστιανικών δράσεων, π. Γεώργιο Γεωργακόπουλο για την καλωσύνη του, την ευγένειά του, την (σίγουρα) θεόπνευστη σκέψη του να σχεδιάσει αυτήν την τιμητική εκδήλωση.

Οπωδήποτε, μπορούν να γίνουν και άλλες τέτοιες εκδηλώσεις. Όχι τόσο γιατί το χρειάζεται ο σήμερα τιμώμενος κ. Καθηγητής, όσο γιατί θα αποτελούσε καλό παράδειγμα και θα ωφελούνταν πολλοί περισσότερο άνθρωποι από τις ιδέες του, από την προσωπικότητά του, από την παρουσία του, από το ήθος του.

Τολμώντας, όμως, να διερμηνεύσω, κάτι που θα τον ευχαριστούσε περισσότερο και από τιμητικές εκδηλώσεις και δράσεις αφιερωμένες στο πρόσωπό του, θεωρώ πως θα ήταν να δει επιτέλους το όραμά του, για ένα Κέντρο, ένα Ινστιτούτο Ποιμαντικής Γάμου και Οικογένειας -και τι καλύτερο να τελεί και υπό την αιγίδα της Εκκλησίας της Ελλάδος-, να γίνεται πραγματικότητα.

Να δημιουργηθεί, δηλαδή, ένας φορέας που θα αγκαλιάσει τις ιδέες, τα πονήματα, την εμπειρία του, θα αξιοποιήσει την πολύτιμη Βιβλιοθήκη του, θα φιλοξενήσει το πλούσιο σχετικό του αρχείο, προς όφελος της ορθόδοξης χριστιανικής πρότασης για έναν Γάμο και μια Οικογένεια, που θα θεώνει και δεν θα εξαθλιώνει.

Όπως έχω μάθει κοντά και στον νυν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Φθιώτιδος κύριο Συμεών, οφείλω να αναγνωρίζω την καλή διάθεση και να εκφράζω την ευγνωμοσύνη μου σε κάθε άνθρωπο, καί συνεπώς σε όλους εσάς, που είχατε την ευγένεια να συνέλθετε επί τω αυτώ, είτε με τον φυσικό, είτε με τον διαδικτυακό τρόπο, διότι φέρετε, εν τω μέσω, τον Κύριό μας Ιησού Χριστό, και αυτό αποτελεί μεγάλη ευλογία για όλους μας!

Από καρδιάς, λοιπόν, ... σας ευχαριστώ!